

Begrippen

A

Actueel natuurtype: de vegetatie actueel aanwezig op het terrein (B.VI.Reg. van 27/6/2003, art.1 12°).

Afstandsregel: norm uitgedrukt als kritische afstand tussen een verstorend element (functie, activiteit, object) en een ander daardoor gestoord element, bijvoorbeeld tussen een lawaaibron en een woonwijk.

Algenbloei: snelle groei van algen in het oppervlaktewater, waardoor negatieve effecten kunnen optreden zoals verhoogde zuurstoffluctuaties en de productie van toxische stoffen.

Ammoniak: NH₃, een bij kamertemperatuur kleurloos en scherpriekend gas.

Ammonium: het ion NH₄⁺ waarvan ammoniumbasen en zouten worden afgeleid.

Aquatisch: tot het water behorend, in het water levend.

B

BBP-deflator: prijsindex die de evolutie van het gemiddelde prijsniveau van alle in een land geproduceerde goederen en diensten meet.

Beheerovereenkomst: contractuele beheerafsprake tussen landbouwers en de overheid met als doel natuurwaarden te behouden of te laten ontwikkelen in bepaalde door landbouwers gebruikte percelen mits financiële vergoeding.

Beleidsinstrumenten: concrete en specifieke vormen van interventie waarmee overheden trachten het gedrag van doelgroepen te beïnvloeden via juridische, economische of communicatieve prikkels. Naast deze gedragsbeïnvloedende beleidsinstrumenten zijn er ook nog 'directe' beleidsinstrumenten, bv. infrastructuurwerken, waarmee de overheid zelf rechtstreeks op het terrein ingrijpt. Naast beleidsinstrumenten is soms ook sprake van 'ondersteunende instrumenten'. Ze omvatten activiteiten die de werking van een overheidsdienst ondersteunen, bijvoorbeeld personeelsbeleid, begroting en bestuurlijke organisatie. Typologie van gedragsbeïnvloedende beleidsinstrumenten (stimulerend/ontradend):

- juridische instrumenten, bv. regelgeving/boete (de zweep);
- economische instrumenten, bv. subsidiëring/milieuheffing (de wortel);
- communicatieve instrumenten, bv. sensibilisatie/ontrading (de preek).

Bemestingsnorm: maximale hoeveelheid stikstof of fosfor die in de vorm van dierlijke, kunst- of andere mest mag worden toegediend op landbouwgrond.

Benchmark: norm om de prestaties die een organisatie levert of de middelen die zij inzet, te toetsen aan die van andere vergelijkbare organisaties.

Beneden-Schelde: de Schelde tussen de Rupelmonding en de Belgisch-Nederlandse grens (fysisch) of de Schelde tussen de Belgisch-Nederlandse grens en het stroomopwaartse einde van de Rede van Antwerpen (juridisch).

Benthos: alle organismen die in of op de bodem van zoete of zoute wateren leven.

Bestaansmiddelenprogramma: programma in de Algemene Uitgabenbegroting waarin de uitgaven voor personeel, werking en uitrusting van een of meerdere organisatieafdelingen zijn opgenomen. Deze uitgaven worden niet met specifieke beleidsdoelstellingen verbonden.

Bestemmingsplan: plan van aanleg of ruimtelijk uitvoeringsplan. Het decreet op de ruimtelijke ordening van 1999 heeft het planningsstelsel in de ruimtelijke ordening, zoals omschreven in de wet op de stedenbouw van 1962, gewijzigd: het gewestplan, het algemeen plan van aanleg en het bijzonder plan van aanleg worden vervangen door ruimtelijke uitvoeringsplannen, die een uitvoering geven aan de ruimtelijke structuurplannen. Er zijn gewestelijke, provinciale en gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen.

Bestrijdingsmiddel: synthetische of uit levende organismen gewonnen stof, aangewend tegen ongewenste planten (herbiciden), insecticiden (insecticiden), schimmels (fungiciden) of andere organismen.

Binnendijks gebied: landinwaarts van de dijken gelegen; zone beveiligd door de dijken.

Biociden: bestrijdingsmiddelen voor niet-landbouwkundig gebruik (bv. houtbeschermingsmiddelen, ontsmettingsmiddelen).

Biodiversiteit: de variabiliteit onder levende organismen van allerlei herkomst, met inbegrip van, onder andere, terrestrische, mariene en andere aquatische ecosystemen en de ecologische complexen waarvan zij deel uitmaken. Dat omvat ook de diversiteit binnen soorten, tussen soorten en van ecosystemen.

Bio-indicator: karakteristiek organisme voor specifieke milieumstandigheden of specifieke natuurtypen. (zie ook: Indicatorsoort)

Biologische landbouw: landbouwproductiemethode waarvan de hoofdlijnen zijn: geen gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen en kunstmest; toepassing van extensieve veebezetting en maatregelen voor dierenwelzijn, conform een lastenboek.

Biotoop: ruimtelijk min of meer homogeen gebied met van de omgeving afwijkende levensomstandigheden, bewoond door een bepaalde levensgemeenschap; woon-gebied van een groep organismen.

Bioveiligheid: de veiligheid voor de volksgezondheid en voor het milieu (met inbegrip van planten en dieren) bij het gebruik van genetisch gemodificeerde organismen.

Blauwgrasland: onbemest schraal hooiland waarvan de typerende kleur bepaald wordt door pijpenstrootje, blauwe zegge en tandjesgras.

Bosdecreet: decreet van 13 juni 1990 (BS 28/9/1990), gewijzigd bij decreet van 21 oktober 1997 (BS 10/1/1998), decreet van 18 mei 1999 (BS 23/7/1999), decreet van 17 juli 2000 (BS 17/8/2000), decreet van 19 juli 2002 (BS 31/8/2002), decreet van 24 december 2004 (BS 31/12/2004), decreet van 22 april 2005 (BS 13/5/2005) en decreet van 19 mei 2006 (BS 20/6/2006).

Bosgebied: natuurgebied waarvan de vegetatie gedomineerd wordt door boomsoorten. In de planologische betekenis worden daarmee gebieden aangeduid waar bos domineert of ontwikkeld dient te worden.

Bosgroep: een duurzaam samenwerkingsverband tussen bosbeheerders binnen een bepaald gebied, met als doel de realisatie van de door het Bosdecreet opgelegde doelstellingen door een rationeler beheer mogelijk te maken.

Bosreservaat: biologisch waardevol bosgebied met een beschermingsstatuut in het kader van het Bosdecreet (art. 22 tot 30) en het bijhorende B.VI.Reg. van 20 januari 1993 tot vaststelling van regelen betreffende de aanwijzing of erkenning en het beheer van de bosreservaten. Bosreservaten hebben twee prioritaire functies: de ecologische functie is er nevens geschikt aan de wetenschappelijke functie.

Buitendijks gebied: rivierwaarts van de dijken gelegen.

Buitengebied: beleidsmatig begrip voor het gebied waarin de open (onbebouwde) ruimte overweegt. Elementen van bebouwing en infrastructuur die in functionele samenhang zijn met de niet-bebouwde ruimte maken er onderdeel van uit en kunnen plaatselijk overwegen.

C

Corridor: verbindingselement tussen twee kleine landschapselementen; twee bosjes kunnen onderling verbonden zijn door hagen, bomenrijen; ook algemeen, route (weg) die de verplaatsing van individuen of soorten toelaat van een gebied naar een ander.

D

Depositie: hoeveelheid van een stof of een groep van stoffen die uit de atmosfeer neerkomen in een gebied, uitgedrukt als een hoeveelheid per oppervlakte-eenheid en per tijdseenheid (bv. 10 kg SO₂/ha/jaar).

Diadrome vissen: trekvisser, die tussen zoet en zout water migreren.

Dispersie: de eenmalige ongerichte verplaatsing van organismen op weg naar een voortplantingsplaats.

Doelbereiking: de mate waarin een vooraf bepaalde doelstelling wordt gerealiseerd. Dit begrip vormt het complement van 'distance-to-target' of 'doelafstand'.

Doelmatigheid: in principe een synoniem voor 'efficiëntie'. Binnen de Vlaamse overheid heeft het begrip vaak een meer algemene betekenis en verwijst het naar effectiviteit, efficiëntie en zuinigheid. (zie ook: Efficiëntie)

Domeinbos: bos beheerd door het Vlaamse Gewest (met name Agentschap voor Natuur en Bos).

Duurzaamheidsambtenaar: De gemeente kan in het kader van de samenwerkingsovereenkomst opteren voor een gemeentelijke gesubsidieerde ambtenaar. De duurzaamheidsambtenaar kan worden ingezet voor de uitvoering van o.a. natuurklachtenbehandeling, natuurontwikkeling, ecologisch bermbeheer, geïntegreerd waterlopenbeheer, toezicht op en verlening van adviezen in verband met milieu- en natuurvergunningen, afvalbeheer, milieubeleidsplanning.

Duurzame ontwikkeling: ontwikkelingsmodel dat voorziet in de behoeften van de huidige generaties, zonder de mogelijkheden van de toekomstige generaties om in hun behoeften te voorzien in het gedrang te brengen.

E

Ecologische infrastructuur van bovenlokaal belang: natuur- en bosgebieden met verzamelingen van kleine landschappelijke en natuurlijke elementen die niet tot het Vlaams Ecologisch Netwerk behoren en gemeentegrens-overschrijdend zijn of bovenlokale invloed uitoefenen.

Ecoregio: regio die in fysisch-geografisch en ecologisch opzicht min of meer homogeen is. Binnen een ecoregio kunnen eventueel nog kleinere ecodistricten worden onderscheiden. Vooral klimaat, geologische ontstaansgeschiedenis en bodem zijn bepalend voor de natuurtypes die in een bepaalde ecoregio van nature kunnen voorkomen.

Ecosysteem: het geheel van biotische en abiotische ele-

menten die het samenleven van levende organismen in een bepaald gebied kenmerken.

Ecosysteemdiensten: voor de mens waardevolle goederen en diensten die door ecosystemen worden voortgebracht, zoals waterzuivering, bescherming tegen overstromingen, hout en vezels, recreatie en esthetische waarde.

Ecootoop: in essentie het kleinst mogelijke, herkenbare en afgrensbare landschapsonderdeel dat gekenmerkt wordt door een karakteristieke combinatie van abiotische (meso- of microklimaat, bodem, waterhuishouding, ontstaan, historiek) en biotische (floristische, vegetatiekundige, faunistische) eigenschappen.

Ephemere soort: uitheemse soort die niet langer dan één of hooguit enkele jaren kan overleven.

Effect: gevolg van een prestatie of output. Een effect kan verwijzen naar een situatieverandering in het beleidsveld, hetzij in de attitudes of gedragingen bij een doelgroep (gedragseffect), in de toestand van het milieu (milieueffect) of in de toestand van de natuur (ecologisch effect).

Effectiviteit: de mate waarin een overheid haar doelstellingen bereikt (doelbereiking) dankzij de inzet van beleidsinstrumenten of andere beleidsmaatregelen.

Efficiëntie: de verhouding tussen de geleverde prestaties (output) en de ingezette middelen (input). Efficiëntie wordt meestal uitgedrukt als een output-inputratio.

Emissie: uitstoot of lozing van stoffen, golven of andere verschijnselen door bronnen.

Epifyt: plant die groeit op andere planten van een andere soort (dragerplant) zonder daaraan voedsel te onttrekken.

Erkend natuurreservaat: zie natuurreservaat

Erkende terreinbeherende natuurvereniging: een privaatrechtelijk rechtspersoon waarvan de statuten het natuurbehoud en/of de natuurbescherming als hoofdzakelijk en ondubbelzinnig doel bepalen, die gebieden beheert als natuurreservaat en als dusdanig op grond van het Natuurdecreet en van het uitvoeringsbesluit van 29 juni 1999 wordt erkend.

Estuarium: het overgangsgedebied tussen rivier en zee.

Europese Kaderrichtlijn Water: Europese richtlijn 2000/60/EG tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid.

Extinctie: het uitsterven van een soort in algemene zin of voor een bepaalde plek (lokale extinctie).

F

Fragmentatie: zie versnippering

Functieverweving: bij functieverweving komen verschillende functies gemengd en min of meer gelijkwaardig voor. De objectieven van een andere sector worden daarbij ingepast in de eigen doelstellingen. Men aanvaardt niet alleen die objectieven, maar ook eigen doelstellingen worden herzien of ter discussie gesteld.

Fytoplankton: plantaardig plankton. (zie ook: Plankton)

G

Gebied van communautair belang: zie Speciale Beschermingszone, Habitatrichtlijngebied, Vogelrichtlijngebied

Gebiedsgericht beleid: het gebiedsgerichte natuurbeleid heeft betrekking op de natuurwaarden van de beschermde gebieden, meer bepaald het Vlaams Ecologisch Netwerk, het Ingegraal Verwendend en Ondersteunend Netwerk, de natuurreservaten, de Ramsargebieden en de Speciale Beschermingszones. Met het Natuurdecreet werd ervoor geopteerd om vooral prioriteit te geven aan de verdere uitwerking van een gebiedsgericht natuurbeleid via een uitgebreid hoofdstuk V 'Gebiedsgericht beleid'.

Gekweekte soort: uitheemse soort die actief worden onderhouden voor menselijke doeleinden. Het zijn soorten die zelden of nooit verwilderen.

Gemeentelijk milieujaarprogramma: voor de opvolging van het gemeentelijke milieubeleidsplan (meerjarenplan) moet er jaarlijks een milieujaarprogramma opgemaakt worden, dat de volgende elementen bevat:

- een verslag van de stand van uitvoering van het geldende gewestelijke milieubeleidsplan op gemeentelijk vlak en, voor zover ze bestaan, van het provinciale milieubeleidsplan en het gemeentelijke milieubeleidsplan;
- een opgave van de door de gemeente in het komende jaar te verrichten activiteiten en te nemen maatregelen ter uitvoering van het geldende gewestelijke milieubeleidsplan en, voor zover ze bestaan, van het provinciale milieubeleidsplan en het gemeentelijke milieubeleidsplan;
- een overzicht van de in het ontwerp van begroting geraamde inkomsten en uitgaven voor de uitvoering van het gewestelijke milieubeleidsplan en, voor zover ze bestaan van het provinciale milieubeleidsplan en het gemeentelijke milieubeleidsplan.

Grenswaarde: waarde (vaak concentratiecijfer van immissie) die niet overschreden mag worden. In de VLA-REM-wetgeving heeft het begrip grenswaarde een zeer specifieke omschrijving. Een grenswaarde wordt er voor de meeste parameters omschreven als een concentratie die in 90 % van de metingen op jaarbasis niet overschreden mag worden. De 10 % monsters die niet conform zijn mogen niet meer dan 50 % afwijken van de grenswaarde.

Groendak: dak bedekt met levende planten.

Groene bestemming: staat voor de volgende bestemmingscategoriën in de plannen van aanleg: de natuurgebieden, de reservaatgebieden, de bosgebieden, de groengebieden, de parkgebieden en de bufferzones.

Grootstedelijk gebied: in het kader van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen wordt stedelijk gebied gedefinieerd als gebied waar een intense ruimtelijke, culturele en socio-economische samenhang en verweving bestaat tussen de verschillende menselijke activiteiten, waar dichte bebouwing overheerst en waar het wenselijk is ontwikkelingen te stimuleren en te concentreren. Op basis van de stedelijke uitrustingsgraad en het voorzieningenniveau, van het belang van het stedelijke gebied voor de omgeving en voor Vlaanderen, en op basis van hun interne stedelijke structuur, wordt beleidsmatig onderscheid gemaakt in de volgende vier categorieën: grootstedelijke, regionaalstedelijke, structuurondersteunende kleinstedelijke gebieden en kleinstedelijke gebieden op provinciaal niveau. De verschillen tussen die categorieën situeren zich enerzijds op het vlak van de doelstellingen inzake ruimtelijk beleid en anderzijds op het kwantitatieve en het kwalitatieve vlak.

Grootvee-eenheden: het aantal eenheden paarden, koeien of andere grote grazers (schapen en geiten daarentegen behoren tot het kleinvee).

H

Habitat: een land- of waterzone met bijzondere geografische, abiotische of biotische kenmerken, die zowel natuurlijk als halfnatuurlijk kan zijn en waarin een bepaald soort leeft.

Habitat van communautair belang: habitat vermeld in Bijlage I van de Habitatrichtlijn. (zie ook: Habitatrichtlijn)

Habitatrichtlijn: Europese richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.

Habitatrichtlijngebied: Speciale Beschermingszone aangewezen ter uitvoering van de Habitatrichtlijn. De gebieden hebben een van de volgende twee statuten: (1)

een gebied dat door de Vlaamse regering aan de Europese Commissie is aangemeld als potentieel gebied van communautair belang; of (2) een gebied dat, overeenkomstig de procedure van art. 4 van de Habitatrichtlijn, formeel aangeduid wordt als Speciale Beschermingszone nadat de Europese Commissie het op een lijst van gebieden van communautair belang geplaatst heeft.

Halfnatuurlijk grasland: vegetaties waar de mens op een vrij extensieve manier invloed uitoefent door middel van een extensief maaibeheer of het toepassen van lichte begrazing (met landbouwhuisdieren). Tot deze categorie kunnen onder meer heischrale graslanden, blauwgraslanden, dotterbloemgraslanden en mesofiele hooilanden gerekend worden. Overeenkomstige eenheden op de biologische waarderingskaart zijn respectievelijk Ha, Hm, Hc en Hu.

Herbivoren: dieren waarbij planten het hoofdbestanddeel vormen van het voedsel.

Huiskavel: percelen die ofwel behoren bij de vergunde woning ofwel bij de vergunde stal of stallen van de landbouw- of veeteeltinrichting en die met de vergunde woning, stal of stallen een ononderbroken ruimtelijk geheel vormen. De begrenzing van de huiskavel vindt plaats op basis van een duidelijk herkenbaar specifiek gebruik of op basis van een in het landschap duidelijk herkenbaar element.

Hydromorfologie: de fysische vorm van een waterlichaam.

I

Indicator: een indicator is een grootheid (een variabele) weergegeven binnen een context. De indicator krijgt een betekenis door de context voor te stellen in de vorm van (historische of natuurlijke) referentiewaarden en/of van doelstellingen. Een indicator verwijst naar en/of informeert over activiteiten of toestanden in verband met het milieu en de natuur.

Indicatorsoort: soort waarvan bepaalde eigenschappen (bv. aan- of afwezigheid, populatiedichtheid, voortplantingssucces) als een maat gebruikt worden voor:

1° de toestand van andere soorten waarvoor die eigenschappen te moeilijk of te duur zijn om te meten;

2° de toestand of aanwezigheid van bepaalde milieustandigheden. Dit laatste kan verder opgesplitst worden in toestand van een habitat en invloed van een milieudruk (of stressor). In de eerste betekenis kan het zowel gaan om een soort die indicatief is voor de toestand van meerdere andere soorten (biodiversiteitsindicator) ofwel van een grotere functionele groep van

soorten (bv. gemeenschapsindicator). Het kennis aspect kan expliciet in de definitie van 'indicator' worden geïntegreerd ("Soort die men ecologisch voldoende kent om uit de aan- of afwezigheid en/of talrijkheid ervan, bepaalde ecologische of milieueigenschappen van een terrein te kunnen afleiden").

Infiltratie: indringing van neerslag in de bodem in de hogere delen van het landschap.

Ingeburgerde soort: uitheemse soort die levensvatbare populaties heeft uitgebouwd en permanent aanwezig blijft. Gewoonlijk nabij de oorspronkelijk ingevoerde planten en niet noodzakelijk binnendringend in (half)natuurlijke habitats.

Initieel natuurtpe: de vegetatie aanwezig op het terrein op het ogenblik dat een aanvraag tot erkenning van een gebied als natuurreserveaat wordt ingediend. (zie ook: Actueel natuurtpe, Natuurstreefbeeld)

Integraal Verwevend en Ondersteunend Netwerk: voor de instandhouding, ondersteuning en versterking van de natuurkernen (Vlaams Ecologisch Netwerk) wordt voorzien in de afbakening van Natuurverwevingsgebieden. Zij vormen als het ware een beschermende jas voor de natuurkernen. Voor de verbinding van de verschillende natuurkernen worden natuurverbindingengebieden afgebakend. Samen vormen die gebieden het Integraal Verwevings- en Ondersteunend Netwerk. In deze gebieden worden bijkomende kansen gegeven aan planten en dieren. Andere functies zoals landbouw, recreatie, bosbouw, wonen, ... mogen er niet door in het gedrang komen.

Intergetijdengebied: het gebied dat droogvalt bij laagwater en bij hoogwater onder water staat; dit bestaat uit slikken en platen.

Invasieve soort: uitheemse soort die ver buiten de oorspronkelijke plaats van introductie doordringt in (half)natuurlijke milieus, al dan niet met ecologische en/of economische schade tot gevolg.

Inventarisatie: het verzamelen van een set van kwantitatieve of kwalitatieve gegevens aan de hand van een gestandaardiseerde procedure, maar zonder enige veronderstelling met betrekking tot wat men verwacht te vinden. Ad-hocverzameling van soortgegevens, hetgeen ook soms inventarisatie genoemd wordt, hoort hier dus niet bij.

K

Kleine landschapselementen: lijn- of puntvormige elementen met inbegrip van de bijhorende vegetaties waarvan het uitzicht, de structuur of de aard al dan niet resul-

taat zijn van menselijk handelen en die deel uitmaken van de natuur zoals: bermen, bomen, bosjes, bronnen, dijken, graften, houtkanten, hagen, holle wegen, hoogstamboomgaarden, perceelrandbegroeiingen, sloten, struwelen, poelen.

Knuppelpad: een veelal verhoogd pad met houten paaltjes, aangelegd om een moerasachtig terrein zonder problemen te kunnen oversteken.

Kosteneffectiviteit: de verhouding tussen de effecten die een overheid door haar beleid tot stand brengt, en de middelen die zij daarvoor heeft ingezet.

Kritische last: maximaal toelaatbare depositie per eenheid van oppervlakte voor een bepaald ecosysteem zonder dat er op termijn schadelijke effecten optreden.

Kwel: het uittreden van grondwater (algemene definitie). Het uittreden van grondwater onder invloed van grotere stijghoogten buiten het beschouwde gebied (specifieke definitie); het uittreden van water dat binnen het gebied aan het oppervlak is toegevoegd, valt dus buiten deze term.

Kwetsbaar gebied natuur: de kwetsbare zones natuur waarbinnen de verstrengde bemestingsnormen van artikel 15ter van het Meststoffendecreet van toepassing zijn.

L

Landschap: onze waarneming van de buitenomgeving (aardoppervlak), met inbegrip van de talrijke functies en hun samenhang, en ontstaan door de werking van gesteente, water, lucht, planten, dieren en de mensen.

Leefgebied: zie Biotoop

Levensgemeenschap: totaliteit van elkaar beïnvloedende, tot verschillende soorten behorende organismen, die samen voorkomen op een zelfde plaats.

M

Macrofyt: plant die met het blote oog waarneembaar is. Dit begrip wordt meestal gebruikt om de groep van waterplanten en draadalgan te duiden.

Mediaanwaarde: die meetwaarde waarbij, als een verzameling meetwaarden naar opklimmende grootte gerangschikt zijn, er precies evenveel meetwaarden groter als kleiner zijn dan deze meetwaarde.

Mesotroof: matig rijk aan voedingsstoffen.

Milieuconvenant: zie Samenwerkingsovereenkomst

Milieuraad: de opzet van een gemeentelijke milieuraad is het maatschappelijk draagvlak te verbreden voor het lokale milieubeleid. De raad brengt advies uit over het jaarlijkse gemeentelijke milieujaarprogramma, over het ontwerp van gemeentelijk milieubeleidsplan en over alle uitvoeringsplannen van acties uit het Gemeentelijke Natuurontwikkelingsplan. De raad moet tevens om advies gevraagd worden voor alle gemeentelijke beslissingen en plannen die een invloed hebben op het behoud of de ontwikkeling van de natuurlijke structuur of de algemene milieukwaliteit. In eerste instantie heeft de milieuraad dus een adviserende taak. Daarnaast is het ook een forum waarbij informatie wordt doorgegeven en waar wordt gediscussieerd over het milieu- en natuurbeleid in de gemeente.

Militair domein: zoals hier gehanteerd omvat deze categorie de terreinen met een militair gebruik (eigendom van het ministerie van Landsverdediging) en die beheerd worden door het Agentschap voor Natuur en Bos via een samenwerkingsprotocol. De militaire functie primeert en stelt randvoorwaarden, maar de vaak unieke ecologische, en recreatieve/economische waarde wordt intussen erkend en navenant beheerd. Deze gebieden hebben niet noodzakelijk een bestemming van militair domein op het gewestplan.

Minafonds: fonds voor preventie en sanering inzake leefmilieu en natuurbehoud: een Dienst met Afzonderlijk Beheer binnen de Vlaamse begroting die vooral wordt gefinancierd via ontvangsten uit milieuheffingen.

Monitoring: het periodiek waarnemen en gestandaardiseerd beschrijven van parameters met als doel de overeenkomst met of de mate van afwijking van doelen of normen vast te stellen. Het moet daarbij gaan om een herhaalde verzameling van gegevens in de tijd.

N

Natura 2000: Europees netwerk van gebieden die door de EU-lidstaten werden aangewezen als Speciale Beschermingszone ter uitvoering van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn.

Natuur: de levende organismen, hun habitat, de ecosystemen waarvan zij deel uitmaken en de daarmee verbonden uit zichzelf functionerende ecologische processen, ongeacht of ze al dan niet voorkomen in aansluiting op menselijk handelen, met uitsluiting van de cultuurgewassen, de landbouwdieren en de huisdieren.

Natuurbeheer: een samenhangende reeks van (beheer)maatregelen, een complex van doelbewuste handelingen (bewust nietsdoen inbegrepen) die het behoud of het minder ingrijpend herstellen en ontwikkelen van de

bestaande natuurwaarde beoogt. De tijdsduur is onbeperkt en er moet een continuïteit zijn zowel in het type maatregel als in de intensiteit daarvan.

Natuurbehoud: het instandhouden, herstellen en ontwikkelen van de natuur en het natuurlijke milieu door natuurbescherming, natuurontwikkeling en natuurbeheer en het streven naar een zo groot mogelijke biologische diversiteit in de natuur.

Natuurbescherming: het geheel van de maatregelen gericht op natuurbehoud en tegen nadelige invloeden die kunnen ontstaan door menselijke activiteiten.

Natuurdecreet: decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu van 21 oktober 1997 (BS 10/01/1998), gewijzigd bij decreet van 18 mei 1999 (BS 23/07/1999), decreet van 18 mei 1999 (BS 30/9/1999), decreet van 19 juli 2002 (BS 31/08/2002), decreet van 30 april 2004 (BS 08/06/2004), decreet van 7 mei 2004 (BS 11/06/2004), decreet van 22 april 2005 (BS 13/05/2005) en decreet van 19 mei 2006 (BS 20/06/2006).

Natuurgebied: gebied dat door een overheid (gewestelijk, provinciaal, gemeentelijk), een terreinbeherende vereniging of een ander privaatspersoon in eigendom of in gebruik is met het oog om het te beheren in functie van herstel, ontwikkeling en instandhouding van de biodiversiteit. Een natuurgebied kan al dan niet formeel zijn aangewezen of erkend als natuurreservaat. In de planologische betekenis zijn natuurgebieden die gebieden waar natuur de hoofdfunctie is.

Natuurinrichting: betreft projecten bestaande uit maatregelen en inrichtingswerkzaamheden die gericht zijn op een optimale inrichting van een gebied met het oog op het behoud, het herstel en de ontwikkeling van natuur en natuurlijk milieu in het Vlaams Ecologisch Netwerk en in de groen-, park-, buffer- en bosgebieden.

Natuurkwaliteit: de bijdrage die een gebied of een of meerdere afzonderlijke natuurelementen, al of niet in onderlinge samenhang, leveren of kan leveren aan de biologische diversiteit.

Natuurlijke structuur: ruimtelijk begrip uit het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. De gewestelijke natuurlijke structuur is het samenhangende geheel van de rivier- en beekvalleien, de grotere natuur- en boscomplexen en de andere gebieden waar de voor de natuur structuurbepalende elementen en processen tot uiting komen. De ecologische infrastructuur wordt gevormd door lijn-, punt- en vlakvormige natuurelementen, door kleinere natuur- en boscomplexen en door parkgebieden.

Natuurontwikkeling: het geheel van maatregelen gericht op de creatie van voorwaarden voor het tot stand

komen of het herstel van natuur in een bepaald gebied; een geheel of grotendeels spontaan verlopend proces waardoor levensgemeenschappen ontstaan met een hogere natuurwaarde dan die die er aanwezig waren.

Natuurreservaat: terrein dat van belang is voor het behoud en de ontwikkeling van de natuur of voor het behoud en de ontwikkeling van het natuurlijk milieu en dat daarvoor door de Vlaamse Regering als natuurreservaat aangewezen of erkend is (Natuurdecreet, art. 32 e.v.). In natuurreservaten wordt via een aangepast beheer een natuurstreefbeeld behouden of ontwikkeld. Voor elk natuurreservaat ingesteld krachtens het natuurdecreet wordt een beheerplan opgesteld dat de maatregelen vermeldt die voor het beheer en de inrichting getroffen worden.

- Vlaams natuurreservaat: wordt aangewezen op gronden die het Vlaams Gewest in eigendom of in huur heeft of die daartoe ter beschikking worden gesteld.
- Erkend natuurreservaat: wordt erkend op verzoek van de eigenaar en/of diene die het gebruiksrecht heeft, mits beider toestemming, of op verzoek van de beheerder, mits de eigenaar ermee instemt. De voorwaarden voor de erkenning van natuurreservaten zijn opgenomen in het besluit van de Vlaamse Regering van 27 juni 2003 (BS 12/9/2003). De erkenning geldt voor een periode van 27 jaar en gebeurt op basis van een goedgekeurd beheerplan. Door de erkenning kan de beheerder aanspraak maken op subsidies voor de huur, het beheer en de openstelling van het natuurreservaat.

Natuurrichtplan: een gebiedsspecifiek plan dat op grond van het Natuurdecreet moet worden opgesteld voor elk gebied van het Vlaams Ecologisch Netwerk, het Integraal Verwevend en Ondersteunend Netwerk, de Speciale Beschermingszones en de Ramsargebieden. De natuurrichtplannen voor het Vlaams Ecologisch Netwerk en het Integraal Verwevend en Ondersteunend Netwerk worden opgesteld tegen 2008.

Natuurstreefbeeld: de vegetatie waarnaar gestreefd wordt via gericht beheer op basis van de aanwezige potenties (B.Vl.Reg. van 27 juni 2003, art.1 13°). De in het besluit opgesomde natuurstreefbeelden zijn ingedeeld volgens karteringseenheden van de biologische waardekaart (idem, art. 17).

Natuurtype: algemene verschijningsvorm van de natuur, gewoonlijk gecatalogeerd volgens de structuur en samenstelling van de begroeiing (bv. bos, nat grasland, schorre). Natuurtypes kunnen algemeen of zeer gedetailleerd gedefinieerd worden, naargelang het gebruiksdoel.

Natuurverbindingsgebied: categorie van gebieden uit het Natuurdecreet die van belang zijn voor de migratie van

planten en dieren tussen de gebieden van het Vlaams Ecologisch Netwerk en/of natuurreservaten en waarbinnen een specifiek gebiedsgericht natuurbeleid gevoerd wordt. De natuurverbindingsgebieden vormen, samen met de natuurverwevingsgebieden, het Integraal verwevings- en ondersteunend netwerk.

Natuurverwevingsgebied: categorie van gebieden uit het Natuurdecreet waarbinnen een specifiek gebiedsgericht natuurbeleid gevoerd wordt. Samen met de natuurverwevingsgebieden geven ze gestalte aan een Integraal verwevings- en ondersteunend netwerk. Het beleid in natuurverwevingsgebieden is gericht op handhaving en ontwikkeling van bepaalde natuurwaarden, waarbij andere functies dan natuur (bv. landbouw, bosbouw, militair domein, drinkwaterwinning) nevensgeschikt zijn. Binnen natuurverwevingsgebied kunnen de natuurwaarden ruimtelijk verweven zijn (bv. een landbouwgebied met lokaal waardevolle halfnatuurlijke graslanden) ofwel functioneel verweven zijn (bv. landbouwperceel met weidevogels).

Neofyten: plantensoort die zich in historische tijd in een bepaald gebied gevestigd heeft.

Niche: de ecologische plaats en de rol die een soort in een levensgemeenschap inneemt.

Nitraat: als stikstofbron een essentieel nutriënt voor planten. De stof wordt opgenomen via de wortels uit de aarde. Nitraten worden gevormd doordat bacteriën ammonium tot nitriet en vervolgens tot nitraat omzetten. Nitraat is samen met fosfaat de oorzaak van de eutrofiëring van vele oppervlaktewaters.

Nitraatrichtlijn: algemene naam voor zout van salpeterzuur. Het is een vorm van stikstof die goed oplosbaar is in water en die door planten kan worden opgenomen. Samen met fosfaat is nitraat de oorzaak van vermessing.

Nitrofiel: stikstofminnend; met een voorkeur voor stikstofrijke milieus.

O

Oeverzone: strook land vanaf de bodem van de bedding van het oppervlaktewaterlichaam die een functie vervult in de natuurlijke werking van watersystemen of natuurbehoud, of in de bescherming tegen erosie of inspoeling van sedimenten, bestrijdingsmiddelen of meststoffen.

Oligotroof: voedselarm (milieu).

Ontsnippering: het proces waarbij door genomen maatregelen (bijvoorbeeld aanleg van kleine landschapselementen) de versnippering (fragmentatie) van gebieden wordt tegengegaan. (zie ook: Versnippering)

Oppervlaktewater: aquatische ecosystemen: open water, meren, rivieren, sloten, kanalen, e.d.

Organismen: levende wezens.

Orthofosfaat: de verbinding van een fosforatoom en vier zuurstofatomen. De basismolecule waaronder fosfor in het milieu voorkomt. Orthofosfaat komt vrij in oplossing voor of vormt de bouwsteen voor polyfosfaten.

Outcome: synoniem van 'effect'. Soms ook in een meer strikte betekenis die enkel verwijst naar effecten in de zin van gedragsverandering bij doelgroepen. (zie ook: Effect)

Output: prestaties en producten die worden geleverd door de inzet van beleidsinstrumenten.

Overstromingsgebied: door banddijken, binnendijken, valleiranden of op andere wijze begrensd gebied dat op regelmatige tijdstippen al dan niet op gecontroleerde wijze overstroomt of kan overstroom en dat als dusdanig een waterbergende functie vervult of kan vervullen.

P

Paraplusoort: soort waarbij de behoudsmaatregelen voor die soort ook gunstig zijn voor vele andere, samen voorkomende soorten. Het gaat vooral om soorten met een groot ruimtesbeslag die vaak de combinatie van verschillende biotopen als habitat hebben.

Percentiel: elk van de punten die een numeriek georden- de verzameling in honderd gelijke delen splitst.

Plaggen: verwijderen van de bovenste bodemlaag (0 - 5 cm) en bijbehorende vegetatie in het kader van het natuurbeheer; afsteken van zoden. Met de plaggen verdwijnen een groot aantal voedingsstoffen uit het terrein.

Plankton: alle zwevende of rondzwemmende microscopisch kleine organismen. Men spreekt van plantaardig (fyto)plankton en dierlijk (zoö)plankton.

Populatie: groep van organismen van dezelfde soort die samen voorkomen in een bepaald gebied.

Predator: dier dat van andere dieren leeft.

Primaire productie: de productie van organische componenten uit koolstofdioxide, door hoofdzakelijk fotosynthese. Alle leven op aarde komt voort uit primaire productie. De primaire producenten of autotrofen vormen de basis van de voedselketen. Op het land zijn dat hoofdzakelijk planten, in het water voornamelijk algen.

R

Rechtspersoon: benaming voor wie naast de natuurlijke personen (mensen) rechts- en handelingsbekwaam is als ware het een natuurlijk persoon. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen enerzijds privaatrechtelijke rechtspersonen (geen overheidsinstanties; voorbeelden: een vereniging zonder winstoogmerk, een naamloze vennootschap) en anderzijds publiekrechtelijke rechtspersonen (overheidsinstanties; voorbeelden: het gewest, de provincie, de gemeente).

Recurrent beheer: het met een bepaalde periodiciteit sturend ingrijpen door de mens in de natuur en het natuurlijke milieu met het oog op het herstel, het behoud of de ontwikkeling van de natuur.

Regionaal landschap: een duurzaam samenwerkingsverband dat ingesteld wordt op voorstel van een provincie of drie of meer aaneengesloten gemeenten, gericht op overleg en samenwerking met de betrokken doelgroepen ter bevordering van het streekeigen karakter, van natuurrecreatie en natuureducatie, van recreatief medegebruik, van het natuurbehoud en van het beheer, herstel, aanleg en de ontwikkeling van kleine landschapselementen. Het regionaal landschap is gericht op de bevordering van de band van de burgers met het omringende landschap en de natuur.

Reservaatgebied: planologische term waarmee natuurreservaten of natuurgebieden met wetenschappelijke waarde worden bedoeld.

Richtwaarde: beleidsmatig na te streven milieukwaliteitsdoelstelling met opgaven van tijdstip voor realisatie.

Rode Lijst: overzicht van bedreigde soorten, opgesteld volgens specifieke IUCN-criteria. Omvat de categorieën 'verdwenen uit Vlaanderen', 'met verdwijnen bedreigd', 'kwetsbaar'.

Rode Lijstsoort: soort die volgens de classificatie van de International Union for the Conservation of Nature (IUCN) in Vlaanderen 'kwetsbaar', 'bedreigd' of 'met uitsterven'

bedreigd is. (zie ook: Rode Lijst)

Rondbekken: of prikken zijn de primitiefste van alle gewervelde dieren. Het zijn geen vissen. Ze hebben een palingachtig lichaam met kraakbeenskelet, de gepaarde vinnen ontbreken. Hun lichaam vertoont geen schubben. Ze zijn gekenmerkt door ronde zuigmonden met hoorachtige tanden bezet.

Ruimteboekhouding: een onderdeel van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. In deze boekhouding worden de kwantitatieve opties met betrekking tot wonen, industrie, natuur & bos en landbouw verrekend in toename of afname van de oppervlakten van bestemmingscategorieën.

Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen: beleidsdocument, vastgesteld door de Vlaamse regering, dat het kader aangeeft voor de gewenste ruimtelijke structuur in Vlaanderen. Het geeft een langetermijnvisie op de ruimtelijke ontwikkeling en is erop gericht samenhang te brengen in de voorbereiding, de vaststelling en de uitvoering van beslissingen die de ruimtelijke ordening aanbelangen. Het huidige Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen is door de Vlaamse regering vastgesteld in 1997. Het heeft als tijdshorizon 2007 en bevat een ruimtebalans met de beleidsdoelstellingen over de oppervlakteverdeling (in ha) voor de diverse sectoren in de plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen tegen 2007.

Ruimtelijk Uitvoeringsplan: een grafisch plan (gewestelijk, provinciaal, gemeentelijk) dat aangeeft voor welk gebied of welke gebieden het plan van toepassing is. Hierbij worden stedenbouwkundige voorschriften inzake de bestemming, de inrichting en/of het beheer aangegeven, de feitelijke en juridische toestand beschreven, net als de relatie met het ruimtelijk structuurplan of de ruimtelijke structuurplannen waarvan het een uitvoering is. Indien nodig wordt een limitatieve lijst aangebracht van de voorschriften die strijdig zijn met het ruimtelijk uitvoeringsplan en die opgeheven worden.

S

Samenwerkingsovereenkomst: de samenwerkingsovereenkomst is een vrijwillige overeenkomst die een gemeente of provincie afsluit met de Vlaamse overheid op vlak van milieu. In ruil voor het uitvoeren van een aantal taken krijgt ze financiële en inhoudelijke ondersteuning van de Vlaamse overheid. De gemeente of provincie kan zelf kiezen welke onderdelen van de overeenkomst ze ondertekent en welke ambitieniveaus ze wenst te behalen.

Schraalgrasland: weinig productief grasland.

Sedimentatie: afzetting van bodemmateriaal.

Sleutelsoort: soort waarvan de invloed(en) op ecologische processen erg belangrijk is (zijn), en alleszins groter dan men op basis van alleen de abundantie of biomassa zou verwachten. Het zijn soorten die een belangrijke functionele rol vervullen in het ecosysteem: soorten met een groot aantal relatief goed gekende directe en indirecte relaties met andere soortengroepen. Een achteruitgang of het verdwijnen van een sleutelsoort zorgt voor een domino-effect op andere soorten (abundanties, voorkomen) en ecologische processen. Sleutelsoorten vervullen een rol die niet door andere soorten of processen wordt uitgeoefend. Voorbeelden zijn soorten die een belangrijk deel van zaad- of stuifmeelverspreiding voor hun rekening nemen en soorten die landschappen beïnvloeden, de zgn. ecologische ingenieurs (bv. bever).

Slikken en schorren: slikken is het gedeelte van de oever van een tijrivier dat bij vrijwel elk hoogwater overstroomt. Schorren zijn het hogergelegen en begroeiende gedeelte van de oevers van een tijrivier die van dagelijks tot slechts enkele malen per jaar wordt overspoeld.

Slikplaten: verhoogde zones in het midden van een estuarium die overstroomd bij hoogtij.

Soort van communautair belang: soort vermeld in Bijlage I van de Vogelrichtlijn of in Bijlagen II, IV of V van de Habitatrichtlijn. (zie ook: Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn)

Speciale Beschermingszone: gebied dat door een EU-lidstaat werd aangewezen ter uitvoering van de Vogelrichtlijn of de Habitatrichtlijn. Binnen deze gebieden moeten de instandhoudingsmaatregelen worden toegepast die nodig zijn om de natuurlijke habitats en/of populaties van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen, in een gunstige staat van instandhouding te behouden of te herstellen. De Speciale Beschermingszones vormen in de lidstaten van de Europese Unie samen het Natura 2000-netwerk. (zie ook: Habitatrichtlijngebied en Vogelrichtlijngebied).

Standhoudende soort: uitheemse soort die zonder verdere menselijke tussenkomst ter plaatse blijft zonder of met beperkte mogelijkheid tot vermeerderen.

Standstillbeginsel: dit beginsel houdt in dat de huidige situatie als norm aangenomen wordt voor de toekomst. Voor het natuurbehoud betekent dit dat de natuur in kwaliteit en kwantiteit niet achteruit mag gaan. Het standstillbeginsel is opgenomen in o.m. het DABM (art. 1.2.1) en het Natuurdecreet (art. 8). Stijghoogte: hoogte van het grondwater in een peilput in een afgesloten watervoerende laag.

Stikstofoxiden: verzamelterm voor stikstofmonoxide (NO) en stikstofdioxide (NO₂).

Streefwaarde: milieukwaliteitsdoelstelling waarbij geen nadelige effecten te verwachten zijn.

Struweel: vegetatie met dominantie van struiken.

Successie: opeenvolgende veranderingen die zich in de vegetatie voltrekken, waarbij een levensgemeenschap ontstaat of in een andere overgaat. Een klassiek voorbeeld is de verlanding van open water.

Survey: een courante onderzoeksmethode om het gedrag of de neerslag van het gedrag te bestuderen. Daartoe wordt een groot aantal onderzoekselementen via aselechte steekproeftrekking gekozen, en aan de onderzoekselementen worden vragen gesteld met behulp van een gestandaardiseerde vragenlijst.

Suspensie: kleine vaste deeltjes die in een vloeistof gemengd zijn en slechts zeer langzaam.

Symbolsoort: soort die gebruikt wordt om publieke en/of politieke aandacht inzake natuurbehoud (of bepaalde deelaspecten ervan) te trekken (bv. financiële ondersteuning, sensibilisering). Meestal gaat het om grote dieren (vooral zoogdieren en vogels) die als charismatisch worden ervaren (cfr. hoge aaibaarheidsfactor).

T

Terrestrisch: behorend bij of aangepast aan het leven op het land; op het land gevormd.

Tijamplitude: het hoogteverschil tussen hoog- en laagwater.

Trofie: voedselrijkdom.

Trofisch: op de voedselopname(cyclus) betrekking hebbend.

U

Uitheems: soorten die binnen een bepaald gebied (bv. Vlaanderen) van nature niet voorkomen (synoniem: exoot).

Uurhok: oppervlak van 4 x 4 km binnen het raster van de topografische kaarten van België dat gebruikt wordt voor de inventarisatie van de flora en fauna.

V

Vegetatiebesluit: besluit van de Vlaamse Regering van 4 december 1991 (BS 24/03/1992) tot instelling van vergunningsplicht voor de wijziging van vegetatie en van lijn- en puntvormige elementen. Dit besluit werd gewijzigd door

art. 7-19 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 23 juli 1998 (BS 10/09/1998) tot vaststelling van nadere regels ter uitvoering van het Natuurdecreet.

Verbindingsgebieden: zie Natuurverbindingsgebied

Verdroging: vermindering van de specifieke waterinhoud van een watervoerende laag en van de bodem door menselijke beïnvloeding. Wijzigingen als gevolg van natuurlijke elementen en klimaat vallen dus niet onder dit begrip. Verdroging omvat alle effecten die voortvloeien uit een antropogeen veroorzaakte grondwaterstanddaling zoals vochttekort, verschillen in mineralisatie en kwel, inclusief de effecten van compenserende maatregelen.

Vergunningsplicht: wettelijke verplichting om voor het uitvoeren van welbepaalde activiteiten over een vooraf verleende vergunning te beschikken die het uitvoeren van de voorgenomen activiteiten toelaat en er eventueel voorwaarden aan verbindt.

Vermesting: het voedselrijker worden van het milieu, waardoor de ecologische processen en de natuurlijke kringlopen verstoord worden; afhankelijk van de herkomst van voedingsstoffen wordt onderscheid gemaakt tussen interne en externe vermisting.

Versnippering: het uiteenvallen van structuren en hun organisatorische ordening. Bij versnippering van natuur gaat het om fragmentatie van het leefgebied voor soorten, waardoor soorten ten minste lokaal kunnen uitsterven. Versnippering uit zich in de afname van oppervlakten, de toenemende weerstand tussen die kleiner wordende oppervlakten door andere vormen van landgebruik en meer algemeen in de toename van aantal en omvang van barrières.

Verzuring: de verhoging van de concentratie waterstofionen in bodem en water als natuurlijk proces of als gevolg van atmosferische deposities van zwavel- en stikstofverbindingen (zwaveldioxide, stikstofoxiden en ammoniak) of van veranderingen in de hydrologie of in de vegetatie.

Vlaams Ecologisch Netwerk: samenhangend en ecologisch functioneel geheel van gebieden uit het Natuurdecreet waarbinnen een specifiek gebiedsgericht natuurbeleid wordt gevoerd. Het beleid is gericht op handhaving en ontwikkeling van hoogwaardige natuur waarbij de natuurfunctie bovengeschied is aan andere functies. Het Vlaamse regeerakkoord 2004-2009 voorziet de afbakening van 125.000 ha Vlaams Ecologisch Netwerk tegen 2007.

Vlaams Impulsprogramma Natuurontwikkeling: een onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma beheerd door de Vlaamse regering, rond thema's die verband houden met natuur (ontwikkeling, behoud, beheer, ...).

Vlaams natuureservaat: zie Natuureservaat

Vluchtafstand: de maximale afstand tussen een dier en potentieel gevaar waarop dat dier beslist om weg te vluchten.

Vogelrichtlijn: Europese richtlijn 79/409/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand.

Vogelrichtlijngebied: Speciale Beschermingszone aangewezen ter uitvoering van de Vogelrichtlijn, aangewezen bij besluit van de Vlaamse regering van 17 oktober 1988 tot aanwijzing van Speciale Beschermingszones in de zin van artikel 4 van de Vogelrichtlijn. Dit besluit maakt een onderscheid tussen integraal beschermde en niet integraal beschermde Vogelrichtlijngebieden.

gende stoffen: cadmium, chroom, koper, kwik, nikkel, lood en zink.

W

Waterbodem: bodem van waterlopen of stilstaande wateren die altijd of een groot gedeelte van het jaar onder water staat.

Waterlichaam: voor de Kaderrichtlijn Water worden watermassa's ingedeeld in grondwaterlichamen en oppervlaktewaterlichamen. Een grondwaterlichaam is een watermassa in een of meerdere watervoerende lagen. Een oppervlaktewaterlichaam is een deel van een rivier, een meer of een kanaal.

Watersysteem: een geografisch afgebakend, samenhangend en functioneel geheel van oppervlaktewater, grondwater, waterbodems, oevers en technische infrastructuur met inbegrip van de daarin voorkomende levensgemeenschappen en alle bijhorende fysische, chemische en biologische kenmerken en processen.

Westerschelde: de Schelde van de Belgisch-Nederlandse grens tot Vlissingen.

Z

Zeeschelde: het Zeescheldebekken omvat de Schelde, de Durme vanaf Lokeren, de Zenne vanaf Vilvoorde, de Dijle vanaf Werchter, de Kleine Nete vanaf Grobbendonk, de Grote Nete vanaf Oosterlo en de Rupel inclusief de bijhorende valleigebieden.

Zuurequivalent: eenheid om de verzuringsgraad van verontreinigende stoffen te meten. Deze eenheid laat toe om de verschillende verzurende stoffen met elkaar te vergelijken.

Zware metalen: metalen met een atoommassa groter dan 20. Meestal bedoelt men hiermee de groep van vol-